

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

"Slogom rastu male stvari, a nasloga sve pokvarci" Nat. Posl.

Predplata s postaricom stoji 2 for., a soljako samo 1 for. za cijelu godinu. Utrutno 1 for., a soljako 50 novčića, za po godinu. Izvan Časovine višo postarica. To je se najčešće 8 soljakih te su velji, da im isti saljeno cijelu ukupnu godinu zavojen i smenu, davat doma za 20 novčića, na godinu strakona. Naredi se salju kroz postarušku *Načelnicu*. Ime, prozimo i najbliži Postu valja jasno označiti. Komu Lisi nedodje na vrijeme, neka to javi odpravniku u otvoru pisanu, za koju se neplaća nikakva postarica, napisav izvana *Reklamaciju*. Tko Lisi prima i drži, ako je pošten, ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREĐENIĆTVO I ODPRAVNIĆTVO

načelnik

Tipografija Figli di C. Anatoli, via della Zonta, N. 7.

Pisma se šalju platjeno postarice. Vesti, dopisi i drugi spisi stampaju se ili u celosti ili u izradici, unatoč prama strojna vrijednost i smjeru orogr. Lista. Nopisani se dopisi ne potrebljuju. Osobna raspodjela i često sukranno stari nalaze mjesto u ovom Listu. Pribrojena se pismu tiskaju po 5 novčića redak. Oglaši od 8 rokala staje 60 novčića, a svaki radak učinja 5 novčića; ili u slučaju operiranja po što se pogodi oglasnik i odpravnik. Dopisi se novčiću. Uredničko i odpravnik, osim izraza u službenih službenih, neplaćaju, nego putem strojev.

Govor Dra. Vitezića

hrvatskoga poslanika iz Istočne Iste na državnom saboru u Beču.

Dr. Vicentini gorički zastupnik govorio je proti ponjemirivanju onih krajevih. Pri tom je spomenuto, i to da narodnost u Istri bolje stoji, nego li u Goričkoj. Zato je proti toj neistini ustao naš poslanik i izprijevadio nevolje hrv. naroda u Istri ovako:

"Ono, što je govorio zastupnik goričkih veleposjednika, nuka me, da primjetim neke opazke. Budu mi dozvoljeno iz zapisača jučeranje sjednice pročitati ono, na što se odnose moje opazke. Na 13965. strani veli se (čita):"

"Narodni srednjih škola neimamo; — govoriti govoriti o Goričkoj — „neda nam se nit onoga, što ju davo uživaju naše posestrime pokrajine Istra i Trentin, i da talijanski dio Dalmacije“."

Tekzo bili si ogresio dušu kad bili uveo kao zastupnik slovenskih ljudi u Istri mukom mimošao. Gospodin zastupnik iz Gorice prijevuo se je početkom svoga govorova kao zastupnik Talljanah. Takovim moze ga se smatrati i po završetku njegova govorova, u kojem je od ministarstva zahtijevao, da ju sljedeće školske godine nebude onako, kako bješa da sada, i da se zadovolji pravednim željam talijanskoga pučanstva u Primorju. Ako je kao zastupnik tih ljudi govorio, ima pravo, on može biti naime posve zadovoljan sa prednostju, koju uživa talijanski jezik u Istri. Ako je pak govorio kao zastupnik Slovinaca, koji su ga samo poslali, i ono uz-

tvrdio, onda moram tomu kao zastupnik istarskih Slovinaca što odličnije protuslovi. Slovincem u Istri nije samo gore, nego onim u Goričkoj, već njim je tako, da se u obće gore pomisliti ne može.

U Istri je po posljednjem brojenju 254,000 stanovnika. Među tim je 150,000 Hrvata, 30,000 Slovinaca, 5000 do 6000 Njemaca (*). Ostali su Talijani. Jesu dakle skoro tri četvrtine svih stanovnika Slovinci, po prilici jedna četvrtina njih Talijani, a samo dvadeset i peti dio Njemci.

A suda, kako je s onim, što zajmuje članak XIX. državnih zakona? Kako se čuva i goji hrvatski jezik? U koliko je taj jednakopravan sa ostalimi jezicima pokrajinskimi u školi, uredu i javnom životu?

Skoro u svih pučkih školah je talijanski jezik učevnim jezikom. Jedva u novije vreme počelo se je na hrvatske i slovenske stanovnike obazirati. Svakako još je mnogo mjestih čisto hrvatskih, u kojih su škole čisto talijanske. Da, nit vjerovatno nepoduzeće se hrvatskim jezikom, a ako tko god s potrebe hrvatski stogod poduzeće, proglašuje ga se pan-slavistom. A kad tako, onda nije čudo, da naša djeca za školu nemare. Nije čudo, da se malo nauče, a da se oni, koji se stogod nauče, za Talijane nauče, i da se tako našoj vlasti mnogo brije i jada prouzrokuje. Kako je vlasta posljala, tako će zeti. — Realke su u Istri dve, u Piranu i u Puli. U Piranskoj

^{*)} Pretebalo su brojli Njemece, govoridno zastupnici! Uredni.

realki uči se samo talijanski, u dolnjem rečniku pulskoj samo njemački. Naučička škola u Lošinju je čisto talijanska. Većim u Lošinju, to jest u mjestu, u kojem obitavaju sami Hrvati.

Na koparskom učiteljisu jesu doista tri odjela: talijanski, hrvatski i slovenški. U njih učuju se učitelji raznih narodnosti, ali tako, da se moraju učiti, čim su u višem razredu, više naučiti u njemačkom jeziku učiti, i da se u posljednjoj godini sve njemački uči.

Na ženskom učiteljisu u Gorici je još gore. Tamo nejmaj učitelja za hrvatske djevojčice. One se moraju slovenski i njemački učiti. Ima li to biti učilišće ili mučilišće? Kako se ima takovo postupanje imenovati? Djevojčice, koje još svog jezika dobro ne poznaju, moraju se slovenski i njemački učiti, da mogu pak hrvatski poduzećavati. Tako neće se stalno novih učenica privabiti, tako neće nikad svojih učiteljicu imati.)

Prave srednje škole ili gimnazije u Istri, su dve. Jedna (koparska) je talijanska, druga (pazinska) je njemačka. Hrvatski ljudi u Istri, kojih je velika većina svih stanovnika, neimaju dakle niti jedne srednje škole. Jeli to pravedno? Jeli pak to je politički mudro?

Posljedice su jasne. Mjesto da se Slovinci, koji državu udržavaju, i kojih je većina, njege i jača, zapuščalo jih se je, da može se reći nastojalo se je podjarmiti jih nesamo u novije i najnovije vremene, nego od davne davnine.

^{*)} Tomu se jo već, kralje Bogu pomoglo. Vidj različito vesti.

Nil za absolutne vlade nije se u nijednoj tadašnjoj školi hrvatski poduzećavalo. I u onih predjeljih, u kojih stajaju samo Hrvati ili Slovenci, poduzećavalo se je talijanski.

To isto dogadjalo se je i u srednjih školah, i to tako, da se nije hrvatski jezik, jezik većine stanovnika, nil kao predmet poduzećavao.

Nimalo bolje, dapače, ako je moguće gore, bilo je s hrvatskim jezikom u uredu i kod suda. Nit ne govorim o nutarnjem službenom poslovanju, gdje je talijanski jezik u podpunoj potražio; ali taj jezik rabio se je i u izvanjskom poslovanju i u onih predjeljih, u kojih sgoljni Hrvati stajaju, tako da su se pisale sve službene objave, sve odluke, svi zapisići svih struktura javne uprave talijanskim jezikom, dakle jezikom, kojega velika većina stanovnika razumjela nije.

Tako se je dogodilo, da se je u Istri više talijančilo za austrijske vlade nego za bivše mljetake republike. A tako je to razumljivo. Pod republikom nebjase skoro nikakvih škola, a tim nebjase onoga, čim se najlaglje odradjuje. To je pridodalo za austrijske vlade. Osim toga bilo je tada mnogo manje ureda, jer su mnoge poslove javne uprave obavljale samostojne narodne obecine, a tim bijaše i mnogo manje prilike, da se ljudi odnarođe.

Za ustanove dobre poufali su se Hrvati, da će se biti prema njima pravedno. A članak XIX. temeljnih državnih zakona bio je takov, da su mogli pouzdano misliti, da će jim se konačno

KRVATSKE NARODNE PJESEME IZ ISTRE.

LX

Djevojčka odjertala mladića (Zarička)

Udrila je sedma ura.
"Otvori mi mlada vrata."
— Čekaj, čekaj junak mlad
Još mi ni šla sna spati.
Udrila je osma ura.
"Otvori mi mlada vrata."
— Čekaj, čekaj junak mlad
Jos mi ni šal ueno spati.
Udrila je deveta ura.
"Otvori mi mlada vrata."
— Čekaj, čekaj junak mlad
Još mi ni šla majka spati.
Udrila je jedanaesta ura.
"Otvori mi mlada vrata."
— Čekaj, čekaj junak mlad
Još mi ni šal bratac spati.
Udrila je dvanaesta ura.
"Otvori mi mlada vrata"
— Čekaj, čekaj junak mlad
Još mi ni šla sestra spati.
Udrila je jedanaura.
"Otvori mi mlada vrata."
— Čekaj, čekaj junak mlad
Još mi ni šla nevesta spati.

Udrila je druga ura.

"Otvori mi mlada vrata"
— Hodi z bogom junak mlad
Sada grem ja sama spati.

Volč. sb.

LXI.

Mlad i mlada.

(Zarička)

Okol plesa grde
Oko na mo meće,
Pitajte ga ljudi
Ča bi tel od mene;
Ako će Šađe,
Ja mu jih posiljam;
Ako će Štonjanje,
Ja mu jih posiljam;
Ako će obruse,
Ja mu jih posiljam;
Ako hoće hlače
Ja mu jih posiljam itd. —

A on mi noj poslje
Jedna libri lana,
Neka ona dela
Te tanko Šađe;
Nek mi ona dela
Te tanko Štonjanje,
Nek mi ona dela
Te tanko hlače;

Te tanko hlače itd. —

Ona ujonus poslje
Eno zeno zlata,

Neka mi on dela

Te lepo prstene,

Neka mi on dela,

Lipe orekine,

Neka mi on dela

Te lepo kolare,

Neka mi on dela

Te lepo križice. itd.

Volč. sb.

LXII.

Djevojčka i jabuka.

(Zarička)

Neheri Jele jabuke,
Ač to te fanti videti
Pak to te majki praviti
Da si jih fantom delila. —
Ča će to mani mat moja
Ja sam djevojka poštoma.
Mano mi raste bašljak,
Na velei libi puli put.
Ja sam ga mlada sadila,
I rano sam se stajala
I čistom vodom znila
Od njega venec delala,
Ter sam jih fantom delila.

Volč. sb.

LXIII.

Nezadovoljna nerjesta.

(Zarička)

Majka hćerku s priko mora dala,
Dala ju je pak se je kajala,
„Naknjaj se mila majko moja,
Dobrim ljudem ženica sam prista.
Svkrví moji, kako mili otac,
Svkrvíca, kako mila majka,
Deverići, kako mili brati,
Zaljiva su, kako i sestrice,
A ljubi moj kako živi organj.
Sad se kajaj mila moja majka.
Da bi mi ga kavranje po goraji nosili,
Da bi mi ga vrane po dolah razdrojili,
Da bi mi ga žabe po lokvah pojilo,
Da bi mi ga ribe po moru lovila!
Sad se kajaj mila majka moja.“ Volč. sb.

LXIV.

Star stronah proši mladu djevojku.

(Zarička)

Prosil je star muž djevojku:
„Zami me mlada djevojko.“
— Neću te, stari mužino.
„Zami me, mlada djevojko,
Ja imam biš na tri pode.“
— Pokaži mi biš na tri pode.
— Pokazal je tri paučine,
— Neću te stari mužino.
— Prosil je star muž djevojku:

pravedne želje izpuniti. Nü žalibote i u toj nadi prevarili se.

Nekoliko put sam već dokazao u ovoj visokoj kući, kako se visoki vlasti malo obazire na ustavove rečenoga članka temeljnih državnih zakonah. Došlo se je u novije, vreme do nesretne pomisli, da se ljudi u Istri netalijonče, nego njemec. Slovinske ljude u Istri smatra se za *corpus vile*, na kojem se može svakojake pokuse činiti. Misli se tim novim načinom nasip proti talijanstvu nasipati, a nit se neponišta, da se tim talijanstvu u prilog radi. Slovinci istarski prisiljeni birali među njemačkim i talijanskim jezikom, pristaju većinom uz talijanski. Taj jim je rad svakidanjega občenja pozitivni i pričudniji.

ustroju Hrvate u Istri ponjemčiti nastoj, razložio sam početkom svoga govora. Čujem, da se misli i u Novoj Austriji istu politiku tjerati. Na gimnaziji najime koja se ima ustrojiti u Sarajevu, imaju doći slovenski i češki učitelji, da se tako poravna puteve ujemućenju i magjarenju. Kako se tom politikom uspijeva, može se visoka vlast osvjeđoći po uspjehis, koje je postigla u Istri.

Konačno spomenuti mi je viest, o kojoj se govori u ovđešnjem mnogočitanom listu. Čitao sam njime u današnjoj „Nov. slob. Presi“, da se je Nj Preuzvišenost gosp. ministar unutarnjih poslova građa Taaffe razgovarao sa ustavovjernim zastupnikom o češkili stvarih, i među ostalimi rekao mu: „državopravnoga pitanja tako rekuće već neima jer“ — da je dodao — „svakoj narodnosti zaštituju državni zakoni njezinu jednakopravnost, a jedi sto kojoj narodnosti krivo, eno joj u carevinstku vjeću sedišća, pred kojim se ima potuziti“.

Nu dakle, ja se opet i opet proti tomu (proti kriticam nanašanju hrvatskomu narodu u Istri) pritužujem pred tim sudišćem; dao Bog, da mi već jedanput pritužbu uslišate".

ZA KRAJINU.

Njegova Preuzvišenost glavar kraljevske zemaljske oblasti feldzajgnajstor Philippović pisao je uredničtvu ovoga lista:

„Uražnjuje obće koristan i napredan sadržaj i smjer časopisa „Naša Sloga“, što ga cijenjeno uredništvo izdaje, te obaviješten o hvale vrednom nastojanju, da se isti list u seoskih občinama hrvatskoga Primorja što većnu bezplatno raspaja u hrvatski „Dobri život“. Po tom M. ē. nas zupnik Fr. Orlić s ostatim duhovnicima, i spomenutom Gospodnjom prati načelnika u občinski ured, i ondje posto su se svi sakupili na mīg gospodnjeg načelnika občinskoga, prosbori sledee rieći hrvatski:

— „Zami me mlada devojko.“
— Neću te stari mužino. —
— „Zami te mlada devojko,
Ja imam tri pari voli.“
— Pokazi mi tri pari voli. —
Pokazal joj je tri puže s rogi.
— Neću te staru mužino.
Prosil je star muž devojku.
— „Zami me mlada devojko.“
— Neću te stari mužino. —
— „Zami me mlada devojko,
Ja imam zlatu skornjice.“
— Pokazi mi zlatu skornjice. —
Pokazal joj je nogo zgorene.
— Neću te stari mužino. —
Prosil je star muž devojku,
— „Zami me mlada devojko.“
— Neću te stari mužino. —
— „Zami me mladu devojko,
Ja imam zlatu kapiću.“
— Pokazi mi zlatu kapiću. —
Pokazal je plesivo glavicu.
— Neću te neću strašilo. —
Prosil je star muž devojku
— „Zami me mlada devojko.“
— Neću te stari mužino. —
— „Zami me mlada devojko,
Ja imam tri stane ovac.“
— Pokazi mi tri stane ovac. —
Pokazal joj je tri škate Šenac.
— Neću te neću stara hudobo. —

razsří i tim načinom sirenje prosvjetiti u nizih slojevih pučanstva unapredjuje vidim se ugodno ponukanim, za promicanje spomenutoga podhravata Slovanskou uredničtvu stavili na razpolaganje svetu od jednu statinu forintih, moleći štovano uredničtro, da izvoli rečen podhvat, protegnuti takodjer i na obćine mojoj upravo povjerenogu području te je hrvatsko-slavensku Krajinu." itd.
Radi toga liepoga priznanja i pomocu plementile podpore pripravno je ovo uredničtro posiljati u Krajinu bezplatno dve sto iztisakah „Naše Sloge“. S tog molimo slavne pol. oblasti i občinska načelnictva, te pojedine rođenjube, da nam priobće pojedina lica, osobito pučane u primorju hrvatske krajine, kojim bismo mogli list posiljati.

Uredništvo.

DOPIŠI

o proslavi srebrnoga pira Njihovih Veličanstvah.

Jz Žmijla

Zminjci nisu ni ovaј kral za drugimi zaostali dokazati činom vjernosti caru svomu, te su uz hlijđenom radoštu slavili dan 24. Aprila dvadesetu i petu ljetnici vjenčanja ili srebrni pir Njegoševih Veličanstvih Cara Franja Osipa I. i Carice Jelisave takovom neobičnom svećanosti, kako ve još u Zminju nisu vidjeli. Jurve na večer 23. orio se zvuk zvonova, i grmilo je pucanje pušaka kao predhodnički znak sutrašnje svećnosti. A na 24. u jutro oko četvrtoglog sata zvonovi navećivalu puku neobično veselje, i pucanje pušaka probudi stajunovike iz sna, te jih pozvao, da se na svećanost spremaju. Seljaci ostavise svoje poslove, gradjani svoje, pa prijestojno odjeveni dohrliće u crkvu, gdje doveleglo devetog sata u jutro bi obavljala svećuna služba božja po M. ē. župniku uz podvorbu duhovnih pomoćnika, kojoj prisustvovase i gospoda mјernici koji se ovdje našale u poslu uredjenja novoga zemljskina ili katastra, i Gospoda službenici od uprave ovajdešnjeg paromatina, Gosp. načelnik i svi občinski zastupnici i veliko mnoštvo puka. Posle obavljene crkvene službe božje naš vredni G. nećitelj sa svojim učenicima napjeva hrvatski „Bože zivi“. Po tom sl. ē. nas župnik Fr. Orlić s ostalim duhovnicima, i spomenutom Gospodom načelnikom u občinski ured, i ondje, posto su se svi sakupili na mјig gosp. načelnika občinskog, prosbori sledeće večeri hrvatski:

LXV.
Zapuštena vjerenica.
(Zarlečka)

Sadeka tužna grlica
Na suhius drevnen kraj vrha.
Ona se je tužna žalila,
Da si je druzja zgubila.
Tužna j' glavici sklonula,
Baže jo krilec puščala,
Tužna se j' ona žalila:
Pusti moj zlati prstenec
I od mladostni riziljezam;
Ali ti imas srca dva
A ja nimanu nijednoga;
Znamli ga ti s prsa svoja,
Ter ga loži s prsa moja;
Neka srda počiraju,
Verni ljubit učuvaju. *Volti* sl.

LXVI.
Liepa Mare

(KASAVSKA)

Tamo dole puli mora
Grah se zeleni;
Ki ga čuva? lepa Mare
Od Marice leči.
Njoj dohodi gizdar junak.
Komaričev sin.
„Daj mi jednu kitu graha.

Na veli petak 13 Aprila 1618 silom i sramolom povrate Mlečići Žminj austriji, te bi riešen robskih okovah Mletačkoga lava, pod kojim za jedne godine robovaše i gorke suze roniše Žminjeti, kad bi za loga kraljkoga vremena Šeavonome ili sužnjom nazvani bili. Ovu uspomenu vierni Žminjeti iz zahvalnosti prikazali su Caru Franju I. prigodom njegovog prolaska iz Pula na 12. Maju 1816., ovu istu uspomenu mi potomemo naših đedova pristoji se, da prikažemo baš danas Našemu Caru, kad danas svih različnih narodi austrijačkoga carstva u izlitjenom radostju slave, kako i misle, srebrni pir Njihovih Veličanstvih Cara F. Osipa I. i carice Jelisave; i to u znaku naše ljubave, vieriosti i zahvalnosti, nadom da nas i u buduće zaštiti protiv saslednjem ludilje nam pareče, jestitivim

ljenja. Po gradu učenici vodjeni od Gosp. učitelja pjevalu hrvatsku carevku i slavjanske pjesme i po svuda orio je: Zivio. Pod ložom na trgu veselo je plesao do kasnijih puk i pjevaše svoje hrvatske pjesme. To noćno veselje trajalo je do 11. urah. Evo Vam štovani urednici kako puk, kod poene sam sebe poznavati, i kad se ga odgoji u svom jeziku, zna slaviti i hvatiti svoga vladara u svojem jeziku, i običaju, i ako se puk naš dočepa svojih pravah, da dobije škole u svom jeziku i ako ga činovništvo stane bolje paziti, još će veću ljubav, veće poštivanje gojiti, a u svom sružu za svoga cara. Bože daj!

Istota dopieniaka.

Danas javili su ovamo, da su kmeli iz sela Križance, Kuhari, Orbanići, Kablari i Petrešjega sela naložili veliki kres na visokom bregu sv. Jelene na 24. večer, hitali iz pušakab, svirali svojimi njehi, plesali i pjevali svoje hrvatske pjesme i vikali „živili Car Franjo Osip I. i Carica Jelisava“. Tomu prisustvovala djeca i starići do 1. ure za polnoći. I prosili su da zele da bi se uvrstilo ovo njihovo veselje u „Našu Slogu“. Ovaj brieg se nahodi blizu grada Zminja, odkud se vidi Lindar, Gračišće i sva porečka biskupija uz more.

Iz Marčane.

U sredu okolo doba večernjega zvonovi počeće razlagati svoje milozvučne glasove po svoj oběini u znak velikoga veselja, koje je imalo slediti drugim danom. Ala, liepo ti je bilo pogledati u četvrtak; već u jutro rano naš puk kupio se sa svojih stanovah, da skupa što bolje proslavi srebrni pir Njih. Veličanstvah Našega Premilostivog Cara i Carice. Ovdje bijaše veliko odusevljenje, mikado i staro, veliko i malo, to je sve kao da je bilo nadahnuto iskrom nebeskoga plamenka, hrtilo k božnjemu hramu, k službi božjoj, da se tamo ukupno pomole za srećno dozivljeli srebrni pir Njih. Veličanstvah! Čini zvonovi prestaše nihati, evo naš častni kapelan dodje u kuću božiju, gdje ga je čekalo njegov vjerno stado. Crkva dubkom puna. Vidio si, čitao si svakomu na obrazu neizrecivo i neopisivo veselje. Prijе, i med službom božjom se je puskarako, da se je orilo na daleko. Med svetom Mašom naš duhovni pastor, držao je govor, kojim je tako liepo izkazao svome puku, krsanske, vitežke, plemenite i riedke krieposti i čednosti, koje okrunjuju našeg milostivog Vladara i Vas Njegov Dom.

Grah ti obrodil.[“]
„Nediam bogine gizdav junak,
Zač me volja u;
Pridi jutra jutro rano,
Kad majka zaspí:
Pod ponestrannu belu marvu,
Pod njum kućku spí:
Donesi njoj koru kruha,
Da te ne uji:
Vrata su ti skriputina,
Po malo odpri,
I donesi zlenu ulu,
Da srca gori.[“]
Mačka skoci na polici,
Ter loneč razbí.
Majka stane mačku stirat,
Ter nogu zloni.
Otač stane mater stati,
Ter glavu razbí.
„Sad ni otač, sad ni majke,
Ljubimo se mi.“ —

LXVII.

Zibala Jr Jane
(oběje pjevany po Istru)

Očeš ti Jane — konje Pavlove?
„Lipa ti bvala — majko Pavlova,
Konja ja imam — konjara nimam.“
„Ca čes ti Jane — za tvoje mite,
Očeš ti Jane — volo Pavlove?
„Lipa ti bvala — majko Pavlova,
Volje ja imam — volara nimam.“
„Ca čes ti Jane — za tvoje mite,
Očeš ti Jane — pile Pavlove?
„Lipa ti bvala — majko Pavlova,
Pilo ja imam — pilara nimam.“
„Ca čes ti Jane — za tvoje mite,
Očeš ti Jane — kuće Pavlove?
„Lipa ti bvala — majko Pavlova,
Kuće ja imam — kućara nimam.“
„Ca čes ti Jane — za tvoje mite,
Očeš ti Jane — dvore Pavlove?
„Lipa ti bvala — majko Pavlova,
Dvore ja imam — dvorara nimam.“
„Ca čes ti Jane — za tvoje mite,
Očeš ti Jane — zlato Pavlove?
„Lipa ti bvala — majko Pavlova,
Zlata ja imam — zlatara nimam.“
„Ca čes ti Jane — za tvoje mite,
Očeš ti Jane — dotu Pavlove?
„Lipa ti bvala — majko Pavlova,
Dotra ja imam — dotara nimam.“
„Ca čes ti Jane — za tvoje mite,
Očeš ti Jane — Pavla ditice?
„Očeš ja majko — Pavla ditica.“

Služba božja svršila se sa „Tebe Boga hvalimo“ i sa Carevkom koju je pjevač nas častni kapelan sa svojimi učenicima. Na odlazku van crkve čekao je pušk svađa pastira, gdje još jednom zagrmise puške u znak velike odanosti i privrženosti Njih. Veličanstvom i orio se glas: „Živio Njih. Veličanstva! Živio Naš Premilostivi Car i Njegov Dom!“

Mošćenica.

I naša občina je dostoјno proslala dvadesetpetgodisnje vjenčanje Njihovih Veličanstava.

Dne 23 u večer bi ono slavlje navjestilo prizvajanjem, i bitanjem mužarah. U zoru dne 24 bi osvitanjak ovog srećnog dana opet navjestio kampanjem zvonah, i gruvanjem mužarah, te u istu dobu naš lijepr i zvonik nakećeni hrvatskim i cesarskim zastavama, koje pokloniše u tu svrhu dve vredne gospodje. Posebno ponosito se je vijala, kako u svojem domu, jedna velika hrvatska trobojnica, našeg vrlog narodnjaka, primorskog kapitana, Franja Vafećea.

U devet sati prije podne bi služba božja, koju, osim občinskog zastupstva, posjeti mnogo ljudi, koji se je Bogu molio, da bi jošte mnogo godina pozivila Njihova Veličanstva na korist i radost mili nam domovine.

Da se pako osvjeđoče i susjedna nam braća na Rieci i u hrvatskom primorju, da i ovđje žive hrvatski narod uvjek vjeran i odan svojoj prejusnoj dinastiji, zapalimo u večer ogromne kresove na brežuljkih, te tako u daljini jednog sata, poredeći i isto dobro plamtilo jeđ dvanest kresi zrcalci se u po-dležnom mirnom moru. Oko buktećega kresa pred gradom se zakupilo sve, staro i mlado i se radostno zabavljase zelje svomu carskomu gospodaru dogo i srećno vladanje. Napokon, po starom hrvatskom običaju svrši sve plesom. Plesalo se do kasno doba noći pod vrednim nebom, na razsvjetljenom trgu.

Stari Pazin.

Vredno je, da očito povratite ovdešnje stanovnike za veselje, koje učinile prigodom srebrenoga pira njih veličanstva. Na 23. večer upalili su silan kres pod sv. Agatu. Svjetlijkani obilazeći staro i mlado pjevalo je svoje hrvatske pjesme i klecalo vladarom srdačnim životom. I dne 24. poskrbili su se, da rođe i drugo gorivo u crnu noc dostoјno pokazuje na onaj svjetli dan našega smognoga gospodara!

Iz Tinjana.

Javljaj nam prijateljsko pismo, da je i tamo veselje bilo veliko. Veličanstveni kresovi, gromovito pucanje i utnebesni Živio pokazivaše, koliku ljubav i odanost imadju cesarska veličanstva u cijelom onom puku.

Iz Pazinske okolice.

Za proslavu srebrenog pira Njih. Veličanstava Našeg Premilostivog Cesarja i Cesarice činile se okol Pazina liepe pripreme, ali zlo vrieme, kiša skoro ne prestana i blato, pokvarilo je barem polovicu od onoga, što se je mislio učiniti.

Nu sasvim tim, ipak se je nešlo učiniti. Grad Pazin bio je lijepo razsvjetljen, a okol Pazina planasali su na sve strane kriesovi. Tih se je vidjelo u Trvizu, u Berinu, na starom Pazinu, na paz. polju, na Turčićevom briegu, na Zarečini. Novačini i u Lindaru. Na briegu sv. Martina Lindarskog pucalo se iz staroga, Francezom god. 1813 otetog topa, ali samo dva puta, jer sve naokolo nije bilo moguće naći praha. —

Kriesovi su se palili ne samo na predvečerje 24. aprila, nego na mnogih mjestih i taj isti dan u večer, tako su osobito učinili Zarečani i nesto i Lindarci zad velike crkve.

Dakako da je bilo lijepo viditi i one kresove, koji su po Učki gorili i navješčivali Italiji, da ondje nije tla za nju. Narod je tim opet pokazao kako stoji čvrsto uz svoga Premilostivog Vladara, i odsudio rovanje onih, koji u Italiju štilju i uzduši za Garibaldini. Nego opet kažem, skoda, što nije vrije me dopustilo proslaviti taj dan, kako se je bilo namislilo!

Iz Pazina.

Evo vam moju misao u taboru, koj nam je političko društvo „Jedinost“ občeno pripraviti u srednjoj Istri.

Po mojem sudu najsgodnije bi bilo sazvati fabor u Cerovlje blizu Novak i na 8. junija. U Cerovlje, jer je ondje postaju željeznice Divača-Puljske i sgodno je mjesto. A na 8. junija zato, što je onaj dan kvaterna nedjelja i sajam u onom mjestu. Iz Pole ide po ljetu svake nedelje željeznicu u Pazin za bavaru, pak bi „Jedinost“ lalko izmobilila, da onaj vlak dodje u sgodno doba do Cerovlja n. pr. o podne, ili o jednoj uri.

Dakle mislim, da bi to najpričinjije bilo, a koji bi bolje mjesto znao, neka se javi, da se razvidi i uredi tako, da mnogo naroda može doći na sastanak.

Iz Vrbnika.

Vas lanjski dopisnik bio Vam občao, da će vas izvestiti o ovdješnjih školskih stvarih. I ja već šest mjeseci čekam, ne bih li u kojem broju vašeg čienjenog lista ugledao dopis iz Vrbnika, ali doselio nista. Želim, da taj gospodin održi zadani riječ, te se stoga nećen te stvari ni dotaknuti. Pripomenut ću samo, da kod nas u tom poslu nije sve u redu. Više nego na školski napredak gleda se na osobnosti: više nego zdrav razum prosudjuje strast. Sjednice školskog odbora se drže i ne drže. Učitelji mole, da se škole provide potrebnim učili, ali zaluđu. Na nekoj je sjednici bilo na dnevnom redu, da se odstrani vrstan učitelj, a bez ikakva uzroka. Tuže se na slab napredak djece, a nikad da bi se jedan od tih odbornika potrudio u školu, te se uverio o napredku ili nazadku. Svoj sud osmivaju na slabom uspjehu svoje djece, a ne misle, da su možda tomu neuspjehu krivi sami, ili sto su porodici na svjet pliskomu djece, ili što joj kod kuće ne turaju nikada knjige u ruke. Horje da jim učitelji ulju znanje u glavu, kako oni uljeva baćev u vino... Ali nećen dalje. O tom će vas bolje izvjesiti Vas dopisnik.

Prošle su dve godine, što se počelo radići o uređenju našeg liepoga polja. Mjernik je izmjerio sve polje u dlij i u šir, a gradjevinu nadsvjetulj g. Bambela došao dva puta, da to sve razgleda. Ovoga će se ljeta opet vratiti, da priredi načrt. Ali on toga ne može učiniti, dok ne bude izšećena glavna rupa, koja vodit poždira, i to ne možda za koju nogu nego do dna, do kamenja. Tad će on sastaviti načrt i poslati ga ministarstvu na odobrenje. Vlada je spremljala prisjeti polovicom troška na pomoć. Sve dakle stoji sada o tom, kako će se za to občina zauzeti. Istina je, da bi se moglo našem občinskom zastupstvu mnogo loga prigovoriti glede nemarostima: ali ja ne mogu ni pomisliti, da bi ono manje marilo za občinsko dobro, nego mi drugi zanji mire, te sam uvjeren, da će, čim to bude vreme dopustilo, poslati više težakal — ne djece, nego težakal — koji će se svojski latiti posla, te ocistiti onu glavnu rupu, prije nego gosp. nadsvjetnih dodje. Inače neznam kakvim će licem načelnik i cijelo zastupstvo dočekati skore izbore.

Od prvoga ovog mjeseca počeli su Lloydovi parobrodi ticuti i Vrbnik. Svakog ponедjeljika dolazi iz Rieke, a svake srede iz Žadra i Senja. Sva je

prilik, da će od sad i više putnikah prolaziti Vrbnikom, s toga bi dobro bilo, da občina dade popraviti puteve, koji su, da nemogu gori. Što je erarne ceste, ajde da prodje se; ali gdje počinje občinska cesta, jao i ponagaj! O tom se već više putnici pisalo, ali zaluđu. Za Kutonjini, Bočina i Rebec jesu strmine, ali ne putevi. Put za Dobrinj i Gariču je tri puta gori. Nek se naše zastupstvo ugleda, ako neće u ceste na kopnu, a to u krčku i baščansku, pa neka si ne dade uvjek jednu te istu stvar spočitavati.

Iz otoka Krka.

Slijedi se kadkad, da se u Vlaščinom listu nadju po dva, po tri, dopisa sa otoka Krka, pa prodju četiri mjeseca, da se nitko ne oglasi. Kao da mi ovđe nebi imali o čem pisati! Pa i ono, što djeđe, to je ili iz Baske, ili iz Vrbnika, ili iz Punta. Dobrinjci spajaju, Omisljani dremaju, a Dubašnjare rekao bi čovjek, ili da jih je more progutalo, ili da moraju biti mijadzolovljeni jer jih se nikada ne čuje. Blago njima! Ta za njih skrbe Krčani onako lijepo, kako i za Kornićare i Puntare. Njim je dosta, što salju nekoliko ljudi, da slušaju kako Krčani višečaju o njihovih potrebljih u njih nepoznatom jeziku, pa mirna Bosna. Briga njih za to, da se svih složi i da zadobiju većinu u krčkom zastupstvu. Guđe bi kape nadmudriči klobuk! Briga njih, da premognu babate doseganjene. Njim je dobro, pa nek se i svjet profomi, samo, da oni budu čitavi. Tovit će nekoga i nadalje kako što su i dosad, plesti će kolae, kako i olac.

A tko je svemu tomu dremeu kriv? Ta lko drugi, nego oni, koji su u prvom redu dužni putku oči otvarati i putiti ga u narodnoj borbi? Sve naše svećenike i učitelje obuzelo je ono

Za hrvatsko stalo
Ljeto, . . .

Nase su čitaonica sve, samo ne čitaonice. U njih se igra i piće, a malo, vrlo malo čita. Hljelo bi se ili preustrojiti jih ili udahnuti im novog duha. Tako na dalje ne smje.

U posljednjem stotu broju preporučili, da bi se prigodom srebrenog pira Nj. Veličanstava sabiralo stogod novaca za Bratovčenu. Evo glave, ako dobijete novčića!

Drugdje se občine i škole ubraju u članove Matice i sv. Jeronimskog društva, a kod nas su redki i pojedine Kmete, koji bi bili članovi društva sv. Jeronima, možete na prste nabrojiti.

Tomu će biti krivo i to, što imamo za povjerenike urede, a ne osobe.

Koncem ovog mjeseca držat će se po svoj Hrvatskoj uspomena smrти Krsta Frankopana i Petra Zrinskih u bečkom Novom mjestu. Ako se i nitko nebi onda spomenuo tih slavnih hrvatskih junaka, to bi jih se Krčani moral. Zar nas ne vežu naši sljedci uspomene s porodićom krečkih i modruških knezova? Zar ne nosi naš seljak crničin, ako je predaja istinita, za onim velikim ali nesretnim junakom! — Bojim se, da će onaj dan proteći, kako i drugi u godini. Ja bili želio, da me čini utjeraju u laž, ali, velim Vam, bojim se, da neće.

Bilo bi doba gospodo, lux mundi i gospodo širitelji prosvjetje, da se prenute od svoga sna i da se obazrete malko oko sebe. Vidićete široko ne pokrećeno polje i gladne vukove, koji po njem obilaze. Prisapnite seljaku, da se lati kuke i motika a uza to da bude na oprezu za svoja prava. Liepa Vam se upriličuje zgoda, jer čemo za koji mjesec birati zastupnika za carevinsko vijeće. Netko je već počeo razplitati i razapinjati svoje mreže, to Vam s toga još jednom velim „vrijedstvom“, i opet „vrijedstvom“ budiće jer neprijatelj vas, kakono lav ričuci, obilazi . . .

Franjina i Jurina

PUNTARSKL.

Fr. Si videl onu tabetu na prekržiji koludarskom? Ju. Ča onu na popravkoj kući? Fr. Dā! onu dā. Ju. A sam, sam, a ēa na njoj? Fr. A ēa ne umiš

Stat?

Ju. Neumim ne, ni me meistar varadil. Fr. Bolje da nenaš stat, isto nebi razumel, ča je na ovoj taboli napisano.

Ju. Ča jo na turškom zaližku? Fr. Ni loho j' na talianskom i hrvaskom.

Ju. Pa ča ne bim razumel hrvaski? Fr. Habnj: *Šelo Puntu občina Krk okružno Satničtvo Lošini*, tako je po hrvasku napisano, ča ēa to reć?

Ju. Ma ja nemam. Fr. Sam ti ja rekao.

Ju. A za koga vraga donka su ono napisali? Fr. Da nena niš, ni ki umi, ni ki ve umi stat.

Ju. A ja! Zač je bilo napisat: *Šelo Puntat občina Krk*. Fr. Ondrat ū, da bimo kapili.

**

Fr. Si bil od mala na mori?

Ju. Sam jučo čera.

Fr. Si ēa videl novoga?

Ju. Sam, komunika kuću, školu, pol misa pol tica.

Fr. Ča još nenaš, da to je šarono deło, a si još ēa videl?

Ju. Sam toliko kapuralice oko kuću, ki vavak dohnu strazu.

Fr. A to je na čest našoj starešini.

Ju. Žid ne učinio u kući za dlen jedan krov i kanal pod riva, da gre dilje va more sporki?

Fr. Jer da jo spiza i škoda, aš niki da te pobrat na sporki i s njim zagrijojit krasa, ke budi razkopali.

Ju. Halhal, pukal ne, takov Franjino!

Fr. Ma justo, da i očo pobrat, moro se stovit koko i druguda.

**

Fr. Ora je, Jure lepša, ka ēti ti ja povedat.

Ju. Ča je?

Fr. Tame po Slavonije, da boga molo, da bi još kade va Ugarijo ēa poplavalo.

Ju. Hol' s bogom! To su Turci!

Fr. Aj nisu, nego oni govor otake: Ako va Ugarijo ēa poplava, če se svakoda beći sbrat, pak ēe se kigod spamelit reć: „a viš ter jo i Posavina poplavala, dajmo i njim čagdar.“

Ju. Če bit istina, da se po našem krajem ni pobralo za Posavce, doklegod ni Sededin propal.

Fr. Tako je, Jurino moj. Dan današnji nacija već, da umiljato janju dve materi sase, leb da ki jačo kriči, dalje ga je čut.

Pogled po svetu.

U Trstu 30. travnja 1879.

U ovo petnaest dana jest gotovo najveći dogadjaj u cijelom svetu radost, sloga i užit, kojima su dne 24. aprila narodi austro-ugarske monarhije proslavili dvadeset i petu ljetnici vjenčanja njih. velič. Cara i Careice. Akoprem su novčane svolte toj svrzi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po želji Carevoj darovane i odpremljene stradajućim od povodnje u Ugarskoj: sa svim tim veličanstvene su se stvari vrstile u slavu tog dana ne samo u Carevoj prestolnici i svih pokrajinskih gradovih, nego i po samih selih. Nevjerljato su skoro vještice, što se to svrsi namijenjene od občina i gradova, bile po žel

do podpunā uživanja svojih pravica, pa da su tim jasno dokazali pred cijelim svjetom, kako znaju strogo razlikovati ustavnog vladara od njegove vlade, kojom mogu biti i nezadovoljni, ali vladaru i njegovoj jasnoj kući ostaju uvjek jednako vjerni i odani. I baš to je ono, čemu se čudom začudila sva Europa, da u ovakoj naime vrevi, smjesi i sarenosti naroda i jezikah neima naprama Caru u svoj kolikoj državi, nego jedna duša i jedno srce. Taj veličanstveni pojav uzdigao je u očima sveta ugled Austrije više, nego da bude na bojnom polju u bogazu koliko bitakal pobedio sve svoje vanjske neprijatelje; jer dočin iz pobijedala s jedne strane niče mirnja, s druge strane, iz ljubavi niče sloga, a iz sloge stalnosti, jakost i sigurnost države, u kojoj se nastanila. Ali ako smo svi složni u ljubavi naprama Caru, budimo zaboga složni i u međusobnom poštovanju svojih narodnih pravica, što budi i ovom prigodom na osobiti način rečeno jednoj i drugoj vladi, jednomu i drugomu parlamentu, da oni nepokvare ono, što je postigao i stekao Car svojom neograničenom dobrostisvatu i pravdoljubivosti.

Posle ovoga, što smo rekli, neimamo baš ništa toliko važno, da javimo našem čitateljem, ni s ove ni s one strane Litave. Carevinsko vijeće bavi se još uvjek proračunom. Prošlih danah bilo je skupno ministarsko vijeće radi trgovackog ugovora sa Srbijom. Ugovor sa Turskom, pod kojim li će naime uvjeti moći Austria posjeti i Novopazarski kraj, da je bio već kada tada uglavljen i podписан s jedne i druge strane. Među timi uvjeti da se nalazi i ovaj, da Austria pripoznaje i unapred vrhovno gospodstvo carigradskog Sultana nad Bosnom i Hercegovinom, ali samo da nekaže, kad i kojem će nijih slučaju opet vratiti. Vele, da je to učinjeno zato, jer da Turska nije htjela inače popustiti; ali moglo bi biti i zato, da se te dvije pokrajine tim putem izluče iz svih mogućih političkih kombinacija vanjskih i nutarnjih. Koliko nam je to i milo gleda vanjske politike, toliko nam je kao Hrvatom glede nutarnje nemilo.

Juce se u Trnovu sastala nova narodna skupština bugarska, koja je izabrala za gospodara nemačkog kneza Battemberga, mjesto bugarina kneza Aleksandra Vogoridesa, što bijase odskora imenovan rumeljskim guvernerom, te za koga se jako govorilo. Tim bi bugarsko jedinstvo bilo učinilo ljepljiv korak napred, jer bi sjeverna i južna Bugarska bile imale jednog te istog predstojnika, koji bi se bio svakako trišio, da bude neodvisni gospodar jednoj i drugoj. Što se nije to dogodilo, jest znak, da se Ruska i Engleska nisu posvema sporazumile glede uređenja rumeljskih stvari, pa i knez Vogorides da nije bio ni najmanje srećan u Beču, gdje se proslil danah nalazio zajedno sa grofom Šuvalovim, te se tui i s njim mnogo dogovarao. Šuvalov da je došao u Beč najviše zato, da izjavlji, kako je ruskoj vojski nemoguće ostaviti Rumeliju do uređena roka.

U ostalom rumeljski delegati putuju po Europi od prestolnice do prestolnice, da kod velevljastih prokrcete put sjedinjenju sa svojom prekobalkanskom braćom. Isto tako putuju sada po Europi i delegati arnautski i epirski, ovi da izposluju sdrženje nekojih kraljevih Albanije s Grčkom, a oni da to preprije. Još nam je spomenuti, da su Arnauti prošli danah bili upali oružjem u ruci u knezevinu Srbiju, ali da ih je srpska vojska junaka bacila prieko granice. Ti divljici čopori, veli se, da će

i Austriji mnogo smetati, kad se jednom odvazi u Novi Pazar. Ruski je car Aleksandar odputovao sa svojom obitelju na svoj dvor u Livadiju. Poslijenog pucanja i na njegovu osobu, u Rusiji je zavladala skrajna strogost proti prevaratoj stranci, koja uslijed toga blesni još jače. Kako sve kaže, ni Rusija neima pomoći nego u slobodi, pa Bog joj ju i daj čim prije tim boli. Garibaldi roči u Rimu talijanske republike i veli, da će se vladati mirno, dokle ga god vlasta ostavi na miru; i gle, talijanska mu vlasta neće baš nikakvih zaprekah, dapaće, što je još više, onomadne udostojio ga svojim posjetom i sam kralj. Nije li to čudo nad sva čuda! Gleda egipatskih starih Engleska i Franceska nezadušni desno ni levo.

PET PISAMAH o oplemenjenju voćakah.

IV. pismo.

Zdravo Ivane!

Vidim baš, da sam Ti emisio svojimi pismi ove struke, jer to sto rekoh razbaricom iz Trog poslijednjog pisanice valose mi, da potjedoći radosno prihvajući moje uputke o oplemenjenju voćakih. Ju sni Ti, vjeruj brate, sad vrlo veselo, jer već opazam, da mi trud uzaduši biti moće, pa sloga evala Tebi ko prijeti, koji si me prvi pozvao, da napisem svoj glavno način oplemenjenja voćakih i da ih objedujam preko rodoljubivo „Naše Stope.“

Za to Te Gospod Bog pozivio, brate Ivane!

Ovom prigodom milo mi je reći i to, da moj je sa drugo strane Tvoje zlatne pisanice obvezstilo, i to s toga, što mi u istom baš iskreno javljam, da si i Ti počeo raditi za našeg naroda. Uvjeren sam Ivane, jer ja marljivo Tvoju radnju čitam u raznim našim novinam, navlastio u dijenu i vrlo rodoljubivo „Narodnom Listu“, i vidim da moj Ivan potpuno opravljava ono nade, koje od vajkada spajah uz njegovu marljivost, energiju i dobrotu srda, kojom jo već od rane mladosti obuhvatio sve što je našeg naroda. Bog Ti platio, što si i Ti uzeo nastojati oko napredka Hrvatskoga naroda, koji ak i nepragradjuje svoje prosjećnike kakono drugi veći narodi, ali ih i ne zaboravljaju.

Znao što veli neumorni Hrvat Petar Pre-radvod:

„Al kad jednomu dodje k tomu dobu, i kod tvog popozat' eu groba.“

Trebti da već narod: jedni dovrđajne mu u pamet divne značaje i spomeni njegovu proslasti, drugi pjevajući mu njegovu staru slavu i njegove sadanje, nado, neka iz toga kontrasta potroči želja za starom slavom jer „ignoti nulla cupido“ ili hrvatski: Tko ne zna za bolje, zadržavan je svacim. Tko ne vidi crkve i peći se klanja. Pokažimo iudi narodu, kako inn valja krotati rukom, moli i nogom, eda se dovine opom stajnu svoga obrošnika, kogu zovu periodom prosušte i dobrostanja.

Oprosti Ivane, ako Ti možda koju grku rekoh, jer ovomu, što napomenuli povoda dade Tvoje posljednja pisanice. —

Ajdo sad predjimo na stvar!

Ciepljenje pod koru illi za koru.

Ovaj način oplemenjenja preduzimlji cinda stopram, kad si sasvim siguran, eda se labko kora od stabla lipi, a ovo oplijepljenje kod starijih voćakih biva nešto kasnije. Zato nostonj, eda pitomne mladice sa tri do četiri oka, ako je lisku moguće, još u mjesecu sjecnju ili u veljaču odsečeš, pa tada preuze omazi voskom, eda se iste ne osuši, to ih napokon u pjesac zakopaj i drži u istom do potrebe. A sad čini je vrieme došlo ciepliti, daš iste izradi iz pjeska i oplemenjuj sa istim voćem, pa ćeš na skoro izkusiti, da će Ti ista potjerat, pošto ih je oživio probunjivi sok divljake.

Ja ovo govorim ne samo, što sam učio na gospodarskom i šumarskom učilištu, već sam ja sam toliko puti s vromenim životu pokusio, i uvjek dobrih uspjehom.

Veder pokusuš i Ti u svom voćnjaku, pa ćeš na skoro upoznati istim ovoga, što spomenutu.

Preporučam Ti, mileni Ivane, na ovaj način oplemenjivat jabuke i kruške, i to tu-

kova stabla ili grane, koja su prilično dobara. Upozorujem Te dalje Irane, da sve grane prvu godinu ne oplemeniš, a to zato, što bi tako prave gibanje zaustavio.

Kakvo pitomne mladice (cipe, kalem, narci) imaju biti, to smu Te ju u pređnjih svojih pismih počio, zato danas svršeno nazimam to isto opetovat. Toga radi namab pralazim na pouku: Kako se cipe pod koru illi za koru?

Rekvizi gori Ivane, da čini su voćke puno soka i kora sa lisku odplijeti dade, tada se ovaj način oplemenjenja preduzimati ima, i to ovako: da se divljaka — od zemlje 32 c. m. visine — razito oštrom nožem odreže ili pilicom pozorno odplili, i to gledaj, da ovaj odrez učiniš na onome mjestu, gdje je kora jedno gladka; zatim se kora razreže sa oštrom nožem divljaku za 3 c. m., a sad ovu razvrtu polukrugom kočin, koju moraš imati na vriješarsku nožnicu, tako, da se može u njega putom mladica sa tri ili dva oka utaknuti. Ta pitomna mladica treba da je na doljnjem kraju odrazana do polovine, a onu drugu polovinu začiji, oda uzmognes u divljaku, između kora i drvetra, utaknuti.

Kako si ovo učinio, tada plementitu mladici valjano sa ličjom omotaj i voskom dobro omati.

Na jačnom stablu ili grani možeš i po dva cipa uvesti i ti jedan prema drugom. Ako bi možda u ovom zadnjem slučaju kora pukla, tada odreži nešto divljake i opet navrljaj.

Još Te i na to Ivanu upozorujem, da čini se još plementitu mladici primili i počela predvajati, tada ju čuvaj od vjetrovati i pitećih, jer bi ju mogli vremenskom razklinjati, te tako bi Ti se oplemenjenje osuđilo. — *Jabuke i kruške* možeš na ovaj način oplemenjivat sve do konca mjeseca srpnja.

U došastom pisanu prozborit su Ti posljednji način oplemenjenja t. j. na skupljajući i još o nečem drugom.

A sad mi budi illi i zdrav, a ovo nekoliko redakata priuti i zaok iskrejnega prijateljstva od tebe ljubčegn.

Društvo na Jurjevo 1879.

N. Vežića.

POZIV.

P. N. Gospodi, koja žele začlaniti se u **Hrvatsko arheološko društvo**, ili mu sto pripoštati, da se izvole javiti odgovornom uredniku ovoga lista, povjereniku spomenutog društva.

Različite viesti.

Naše djevojke u Gorici koja se pripravljaju za hrvatsko učiteljice, dobile su milost, da se i hrvatski uči. Poduzeo gosp. Enjavac. Pametnici su čini druga istančana, da se naše djevojke mogu poći učiti u Dubrovnik na hrvatski preparandij. I za tamo dobitju sti-pendija, kako čujemo iz pouzdanih izvora.

Rodoljubni dar. G. Ljudevit Vrničani darovao je umjetničkom društvu u Zagrebu 1000 for. —

Imenovanja. Dr. Kazimir Forlani, Makarski biskup, bi imenovan biskupom u Koretu, a na njegovo mjesto uživšen kanonik iste Makarske crkve i narodni pjesnik Josip Božić.

Austrijski gospodari i šumari pod vodstvom grofa Kinskoga poči će još tekucoga mjeseca u Bosnu i Hercegovinu, da razvide u kojem se stanju nahodi ondješnje gospodarstvo i šumarstvo, a da po tom pak odluče i predloži uredbu, kojim bi se najusudnije imalo promaknuti i poboljšati. Na povratku u Beč proći će oni iz Trebinja u Dubrovnik, a edano u Zadar, gdje će se sadržati nekoliko danah.

Citateljne pjesmene u podlistku. Tuži nam se netko, da njega ide jedna pjesma Štampana u podlistku ove novine. Mi se temu čudimo, jer pjesme su sakupljene pred više godinah i neznamo, da koja ciljala baki na ovoga ili onoga. Ako se nadlje ime u pjesmi, koje nosi takoder koji ciljao, to nece reći, da ju za njega izjavljuju, niti u hvalu, niti u porugu. Toliko jedanput za uvjek.

Rudi oglasni. Izjavljujemo, da posljednji put, da mi nejamemoći da dobrovole, koje su oglasene. To je stvar kupea i prodavca. A mi još odvise pozitivo, koju oglase primjenu.

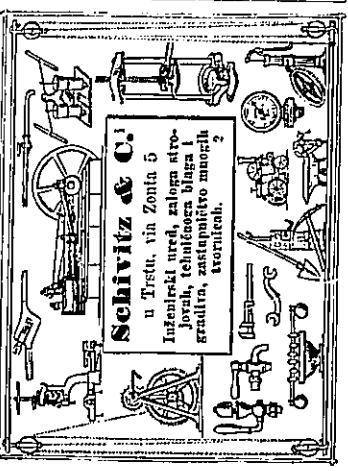
Potar Kozal bivši notar, suvlastnik poznate pivanice, spisatelj i poslovnik slovenskog mjera, jedan u Ljubljani. U mutnih vremenskih 1848-1849. godišnji je bio napisao knjižicu, gdje brani ove naše strane proti Njemcima i Talijanom. Stužbova je neko doba i u Istri, naime u Vodnjani i Pazin. Izdao je

Slovenski zemljovid i bio mnogo godinah odbornik Slov. Matice u Ljubljani. I budu je žarko ljubio svoj rod, imao je dosta neprijatelja.

Stakleni arebrnjaci. Jedva se je svjet malo negledao srebrnih forintin, a evo već neprilika. Ima ih mnogo ponosnjenih od stakla i tako lepo, da neobično poznao: Nejbolje je, kada primas od koga srebrni forint, da ga spustiš u stol ili na tla. Ako je forint staklen, to će se za stalno razbiti.

LISTNICA

Gosp. N. Dalmacija. Oprostite, nemožemo stampati. Žaljicati imamo dosta i od ovoga, a list je malen kako vidite. Da vam se vrlo mu Nar. Listu. — G. G. Tomaj Sežana. Onaj prijatelj učinio nijednoga italijaka pustinjakovog „prorodstva“. Obratite se kojemu prijatelju u istočnoj Istri. Zdrav!

VRLO VAŽNO

za vinogradare.

Nepositno je dokazano, da je sumporanje trsja, shodno upotrebljivo, jedino, najbolje i najuspešnije dievojuće sredstvo, kojim se trsje može snimati, od trene plesni (Criptograma; Oldium), te koje trsju povrati svežinu i jakost ako je već bolesnu okuženo.

Francuzka, Italija i svaka ina vinarska zemlja podarjava nam mnogobrojne i neprestane dokaze o tom; nu treba biti na velikom oprezu, jer načinjena važnost, pripisana i priznava sumporjanu, navela je poluprlepno spekulante na mješanje (falsificiranje) sumpora s drugimi stvarima neuspješnimi i nisko diehajućimi.

Onoj dakle koj želi služiti se sumporom, treba da bude vrlo oprezan za da su otme mnogobrojne prevarame, stoga neće biti svišnje i neshodno, ako se kupac osvjeđoči kod prodavca pregleđanjem izvornih faktura o dolasku sumpora, te o stečenom postenju i glasu protivodatelja.

Sumporanje obavija se pomoću shodnih mješova u tri, ako je potrebno i četiri doba naime: malo kasnije iza kako se pokazu pupi na rozgvi (matici); — za vreme evanđije; — kad je grozd na pol dozrije; — te napokon četvrti put i to same dijelom onda, kad bi se počakali znakovici bolesti.

Jutro naime, poslije noći u kojoj je rosa pada, jo najshodnije dio dana za sumporanje, jer se tako sumpor lepo ulovi trsja, što je svakako neophodno potrebno, da se postigne povoljan uspjeh.

Ako pak poslije sumporanja nadodje kiša, koja bi sumpor izpratila, biti će potrebno ponoviti prije rečeni pokus.

Glavna cistionica (raffineria) sumpora tvrdca Albani u Pesaru, a u nejzinu jedino skladište na Rieci kod Nikole Pavačića,

društve, ulica Corso.

Isti ima na prodaju izvrstnih sumporaca, koje su toli dobro udesene, da se nje rabe pristedi 40 % sumpora, a tri četvrtine manje vremena uzmu.